

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Petra Sedláka, PhD., a JUDr. Václava Štencla, MA, ve věci

žalobce: **H. S.-R.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Ondřejem Rathouským
sídlem Bělehradská 299/132, 120 00 Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2022, č. j. MV-115777-2/VS-2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Krajský úřad Jihomoravského kraje rozhodnutím ze dne 6. 5. 2022, č. j. JMK 71584/2022, zamítl žádost žalobce o zjištění státního občanství České republiky a vydání osvědčení o

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. P.

státním občanství České republiky dle § 43 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů, (dále jen „zákon o státním občanství“) pro H. M. S.-R., narozeného dne X, zemřelého dne X (dále jen „zemřelý“). Krajský úřad dospěl k závěru, že v posuzované věci nebyly shledány podmínky pro vydání osvědčení o československém státním občanství zemřelého. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný napadeným rozhodnutím dle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, zamítl, přičemž prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Stanoviska účastníků řízení

2. Žalobce se domáhá zrušení správních rozhodnutí obou stupňů a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Namítá, že v posuzované věci je nutno vycházet z osvědčení typu B vydaného Okresním národním výborem v Boskovicích dne 20. 3. 1946 pod č. 100030, na základě něhož byl zemřelý považován za československého státního občana. Nelze přihlížet k rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2006, č. j. VS-953/51/2-1998 (o zamítnutí žádosti o zjištění zachování československého státního občanství zemřelého; dále jen „rozhodnutí žalovaného z roku 2006“), neboť toto rozhodnutí odporuje nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 98/04, a je nicotné, neboť žalovaný nemohl přehodnocovat závěry Okresního národního výboru v Boskovicích ani neměl pravomoc dokončit řízení o žádosti zemřelého o zjištění zachování československého státního občanství, jelikož postrádal návrh k tomu legitimované osoby. Napadená rozhodnutí správních orgánů jsou nesprávná, neboť se opírají o nesprávná rozhodnutí žalovaného z roku 2006. Žádosti mělo být vyhověno také z titulu tzv. funkcionálního státního občanství. Nelze ignorovat, že na základě osvědčení typu B byl zemřelý více než 60 let fakticky považován za československého občana. Na základě tohoto osvědčení rodina a potomci zemřelého vždy vycházeli z toho, že zemřelý byl státním občanem Československé republiky, a to se všemi právy a povinnostmi. Z této skutečnosti také dovozovali své restituční nároky. Rozhodnutí žalovaného z roku 2006 je účelové a neústavní, bylo vydáno jenom proto, aby mohly být odmítnuty zbývající restituční nároky potomků zemřelého a stát nemusel požadovaný majetek vydat. Takový postup státu vykazuje zjevné prvky libovůle, které jsou neslučitelné se zásadami demokratického právního státu a v žádném případě nemohou požívat právní ochrany.
3. Žalovaný ve svém vyjádření poukazuje na totožnost žalobních a odvolacích námitek, v důsledku čehož odkazuje na napadené rozhodnutí a obsah správního spisu a navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
4. Při jednání dne 10. 9. účastníci setrvali na svých stanoviscích.

III. Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“), a řízení předcházející jeho vydání. Soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Při rozhodování vycházel z obsahu správního spisu, nad jehož rámec nebylo potřeba provádět dokazování.
6. V prvé řadě považuje zdejší soud za nutné poznamenat, že žalobcem uplatněné námitky se svým obsahem shodují s námitkami odvolacími. Aniž by žalobce reagoval na argumentaci žalovaného obsaženou v napadeném rozhodnutí, či jakkoli namítal nepřezkoumatelnost

napadeného rozhodnutí spočívající v absenci vypořádání odvolacích námitek, uplatňuje před soudem opětovně tytéž námitky, kterými směřoval proti prvostupňovému rozhodnutí.

7. Přestože žalobci nic nebrání v tom, aby v rámci žalobních bodů zopakoval své argumenty vyjádřené v průběhu řízení před správními orgány, musí vzít v úvahu, že žalobou napadá právě rozhodnutí o odvolání, které jeho ve správním řízení uplatněné argumenty vypořádává (pokud nevypořádává, měl by to žalobce namítat), a žalobní body se tak musí vztahovat právě k obsahu napadeného rozhodnutí, případně k postupu žalovaného při vydání napadeného rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2013, č. j. 4 As 78/2012-125, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Spočívá-li žalobní argumentace v citaci textu odvolání toliko s tím rozdílem, že namísto „Krajský úřad Jihomoravského kraje“ je uvedeno „Ministerstvo vnitra a Krajský úřad Jihomoravského kraje“, nelze takový text považovat za plnohodnotnou žalobní argumentaci směřující proti důvodům napadeného rozhodnutí.
8. Správní soudy nejsou další, třetí instancí ve správním řízení. „[P]rávní ochrana poskytovaná správními soudy je ochranou originální a není pokračováním správního řízení“ (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007-62). Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 4. 2020, č. j. 7 Afs 440/2018-63, „[p]okud odvolací orgán uplatněné námitky dostatečně vypořádá a žalobce je v žalobě pouze zopakuje, aniž by na důvody rozhodnutí o odvolání reagoval, podstatně tím snižuje své šance na úspěch, neboť soud za něj nemůže domýšlet další argumenty“. Soud v takovém případě může jako řádné žalobní body vyhodnotit pouze ty námitky, které skutečně směřují přímo proti napadenému rozhodnutí. Pokud se tyto námitky shodují s odvolacími námitkami, aniž by žalobce jakkoliv reagoval na argumentaci žalovaného uplatněnou v napadeném rozhodnutí, lze takové námitky vypořádat odkazem na napadené rozhodnutí s tím, že se soud s hodnocením žalovaného ztotožňuje (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS). Opakování argumentace žalovaného či její přepisování jinými slovy by zcela postrádalo smysl, jestliže ji žalobce konkrétním způsobem nerozporuje (pouze opakuje svou dosavadní argumentaci, která již byla žalovaným vyvrácena).
9. Napadené rozhodnutí považuje soud za zcela jasné, přehledné a přezkoumatelné. Žalobce nepoukazuje na žádné konkrétní údaje, které by spolu nekorespondovaly, či si protiřečily, a ani soud žádnou takovou nesrovnalost v napadeném rozhodnutí nespatřuje. Žalovaným uvedené a hodnocené skutečnosti odpovídají skutečností obsaženým ve správním spisu. Z napadeného rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že se žalovaný zabýval odvolacími námitkami, zdůvodnil své úvahy a předložil konkrétní ucelenou argumentaci oponující argumentaci žalobce. Z napadeného rozhodnutí je patrná reakce na námitky žalobce i konkrétní úvahy žalovaného.
10. Nezákonnost správních rozhodnutí spatřuje žalobce jednak v tom, že správní orgány při svém rozhodování o žádosti žalobce dle § 43 zákona o státním občanství vycházely z údajně neústavního rozhodnutí žalovaného z roku 2006, jednak v tom, že se nezabývaly otázkou tzv. funkcionálního státního občanství.
11. V prvé řadě je však nutno uvést, že námitky směřující proti pravomocnému rozhodnutí žalovaného z roku 2006 se mívají s předmětem řízení v nyní posuzované věci, a již proto nemohou být důvodné (srov. též nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2021, sp. zn. IV. ÚS

3346/20). Uvedené rozhodnutí bylo samostatně soudně přezkoumatelné a k tomuto přezkumu také došlo. Žaloba proti tomuto rozhodnutí byla rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2008, č. j. 8 Ca 342/2006-180, zamítnuta. Jelikož kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze byla žalobcem podána opožděně, Nejvyšší správní soud ji usnesením ze dne 9. 4. 2009 č. j. 6 As 7/2009-262 odmítl. Ústavní stížnost proti rozhodnutí žalovaného z roku 2006 pak byla Ústavním soudem odmítnuta pro nepřípustnost z důvodu nevyčerpání zákonných procesních prostředků k ochraně práva. Rovněž žádost o povolení obnovy řízení byla žalovaným zamítnuta a ani v navazujících řízeních před soudy nebyli žalobci úspěšní.

12. Zdejší soud považuje postup krajského úřadu a žalovaného, kteří při rozhodování v právě projednávané věci vycházeli z rozhodnutí žalovaného z roku 2006 za souladný se zákonem, neboť právě toto rozhodnutí pravomocně a meritorně rozhodlo o otázce zachování československého státního občanství zemřelého.
13. Nutno podotknout, že osvědčení typu B, kterého se žalobce dovolává a ze kterého vyvozuje zachování československého státního občanství zemřelého, je toliko prozatímním osvědčením o zachování státního občanství. Dle § 2 odst. 2 ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské, (dále „ústavní dekret“) se osoby, kterým bylo vydáno takovéto osvědčení, až do vyřízení žádosti považovaly za československé státní občany. Jednalo se toliko o provizorní vyřízení žádosti, jehož výsledkem bylo rozhodnutí předběžné povahy. Toto rozhodnutí pak bylo následně potvrzováno s konečnou pravomocí krajským národním výborem, k čemuž však v případě zemřelého nikdy nedošlo. Toto řízení bylo fakticky dokončeno až pravomocným rozhodnutím žalovaného z roku 2006, vydaným v řízení, ve kterém byla na základě provedení dokazování zpochybněna zákonnost a správnost prozatímního osvědčení typu B natolik, že byl vysloven závěr o nesplnění podmínek pro zachování občanství. Žalovaný tak v nyní projednávané věci správně vycházel ze svého rozhodnutí z roku 2006 a nikoliv z osvědčení typu B. Jelikož žádosti o zjištění zachování československého státního občanství nebylo rozhodnutím žalovaného z roku 2006 vyhověno, nelze zemřelého ke dni jeho úmrtí, tj. 2. 3. 1946 považovat za státního občana Československé republiky. Žádost žalobce o zjištění státního občanství České republiky a vydání osvědčení o státním občanství České republiky pro zemřelého dle § 43 zákona o státním občanství tak byla správními orgány po právu dle § 47 zákona o státním občanství zamítnuta.
14. Námitku týkající se tvrzeného funkcionálního státního občanství zemřelého krajský úřad a žalovaný vypořádali zcela přezkoumatelně, jasně a srozumitelně, a proto soud v této otázce na odůvodnění napadeného, resp. prvostupňového rozhodnutí, v plném rozsahu odkazuje. Tzv. funkcionální občanství je definováno jako „*faktická situace, kdy Česká republika s někým jedná jako se svým občanem, ačkoliv dotčená osoba státním občanem být nemusí*“ (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. I. ÚS 2486/13, publ. pod č. N 184/75 SbNU 39). Základní podmínkou je, že stát nakládá s určitou osobou jako se svým občanem, přičemž tato osoba je v dobré víře, že občanem tohoto státu skutečně je.
15. Rozhodnutí správních orgánů obsahuje podrobné odůvodnění závěru, že domněnka tzv. funkcionálního státního občanství nebyla v případě zemřelého naplněna, a to hned z několika důvodů: žalobce ani jeho potomci nemohli být v dobré víře, že zemřelý byl do své smrti československým státním občanem, mimo jiné i proto, že k pozbytí československého občanství došlo v souladu s § 1 odst. 1 ústavního dekretu zpětně ke dni 30. 8. 1940; potomci

zemřelého ani neusilovali o dokončení původního řízení o zachování československého státního občanství; návrh zemřelého na vydání osvědčení o národní spolehlivosti byl zamítnut; potomci zemřelého proti němu podali odvolání, manželka zemřelého však v průběhu odvolacího řízení prohlásila, že na projednání odvolání již více netrvá; majetek zemřelého byl zkonfiskován na základě vyhlášky Okresního národního výboru v Boskovicích ze dne 27. 7. 1945, přičemž námitky zemřelého proti konfiskaci byly odmítnuty; obsah osvědčení typu B nebyl po několik desetiletí ve vztahu k československému státu prakticky vůbec realizován. Žalobce však proti těmto konkrétním argumentům nevznáší žádné konkrétní námitky, toliko doslovně opakuje své námitky odvolací. Namísto aby žalobce předložil soudu námitky oponující argumentaci uvedené v napadeném rozhodnutí, uvádí povšechná, spekulativní tvrzení o účelovosti a neústavnosti rozhodnutí žalovaného z roku 2006, které bylo údajně „vydáno jenom proto, aby mohly být odmítnuty zbývající restituční nároky potomků zemřelého a stát nemusel požadovaný majetek vydat“. Taková žalobní tvrzení však nemohou v projednávané věci vést k úspěchu žalobce, neboť se jedná o nicím nepodložená tvrzení.

16. S ohledem na výše uvedené proto soud uzavírá, že napadené rozhodnutí ani jemu předcházející řízení neshledal rozpornými se zákonem.

IV. Shrnutí a náklady řízení

17. Krajský soud na základě shora provedeného posouzení neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl ve smyslu § 78 odst. 7 s. ř. s.
18. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Podle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 10. září 2024

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu